

VIJEĆE EUROPE
EUROPSKI SUD ZA LJUDSKA PRAVA

PRVI ODJEL

ODLUKA

Zahtjev br. 33277/06
Jasna FERENČIĆ - STOILOVA
protiv Hrvatske

Europski sud za ljudska prava (Prvi odjel), zasjedajući 13. ožujka 2008. godine u vijeću sastavljenom od

- g. C. L. ROZAKIS, *predsjednik*,
- gđa N. VAJIĆ,
- g. A. KOVLER,
- g. E. STEINER,
- g. K. HAJITEV,
- g. D. SPIELMANN,
- g. S. E. JEBENS, *suci*,
- i. g. S. NIELSEN, *tajnik Odjela*,

uzimajući u obzir naprijed navedeni zahtjev podnesen 1. kolovoza 2006.,
uzimajući u obzir odluku o primjeni postupka na temelju članka 29. stavak 3.
Konvencije da se dopuštenost i osnovanost predmeta ispituju istovremeno,
uzimajući u obzir očitovanje koje je podnijela tužena država i odgovor na
očitovanje koje je podnijela podnositeljica
nakon vijećanja, odlučuje kako slijedi:

ČINJENICE

Podnositeljica zahtjeva, gđa Jasna Ferenčić - Stoilova je hrvatska državljanka koja živi u Zagrebu. Pred Sudom ju je zastupao g. M. Sučević, odvjetnik iz Zagreba. Hrvatsku Vladu („Vlada“) zastupala je njena zastupnica, gđa Š. Stažnik.

1. Okolnosti slučaja

Činjenice predmeta, prema navodima stranaka, mogu se sažeti kako slijedi.

Nakon otpuštanja s posla 1991. godine, podnositeljica je podnijela tužbu Općinskom sudu u Zagrebu protiv svog bivšeg poslodavca, tvrtke „Alkaloid“ Skopje, farmaceutske tvrtke sa sjedištem u bivšoj Saveznoj Republici Makedoniji, tražeći

povratak na posao i isplatu zaostalih plaća za vrijeme u kojem nije bila zaposlena. Na ročištu održanom dana 24. siječnja 1992. godine zastupnik tužene tvrtke odbio je navode podnositeljice, pozivajući se, između ostalog, na odredbe Kolektivnog ugovora tužene tvrtke (dalje: Kolektivni ugovor). Relevantni dio zapisnika sa navedenog ročišta glasi kako slijedi:

„...Prema postojećem kolektivnom ugovoru između poduzeća „Alkaloid“ Skopje i radnika zaposlenih u tom poduzeću, ugovoreno je da ukoliko realizacija poslova iznaša ispod 85% poduzeću pripada pravo da raskine radni odnos sa takovim radnicima.“

Dana 7. veljače 1992. godine tužena tvrtka podnijela je kopiju Kolektivnog ugovora na makedonskom te hrvatski prijevod stranica 1, 13, 14, 37, 38 i 41. Navedene su stranice sadržavale prijevod članaka broj 1, 44, 45, 46, 47, 11, 112, 113, 119, 120, 121 i 122. Kolektivnog ugovora.

Na ročištu održanom dana 30. lipnja 1992. godine Općinski je sud donio rješenje čiji relevantni dio glasi kako slijedi:

„ ...

Poziva se pun. tužitelja da izvrši uvid u originalni primjerak kolektivnog ugovora koji je kao prilog 5A priklopljen u spis PR-5149/91“

Čini se da niti podnositeljica, niti njen zastupnik nisu uložili prigovore na priloženi Kolektivni ugovor.

Dana 1. ožujka 1994. godine tužba podnositeljice je usvojena. Međutim, u povodu žalbe tužene tvrtke, dana 10. listopada 1995. godine Županijski sud u Zagrebu ukinuo je prvostupanjsku odluku u dijelu koji se odnosi na isplatu zaostalih plaća te potvrdio u dijelu koji se odnosi na povratak podnositeljice na posao. Postupak je razdvojen u dva zasebna parnična postupka.

A. Postupak povodom zahtjeva podnositeljice za povratak na posao

U povodu drugostupanjske presude kojom je potvrđena prvostupanjska presuda u dijelu koji se odnosi na povratak podnositeljice na posao, tužena tvrtka uložila je dana 12. veljače 1996. godine reviziju zbog bitnih povreda odredaba parničnog postupka i pogrešne primjene materijalnog prava od strane nižih sudova, ne pozivajući se na odredbe svog Kolektivnog ugovora. Podnositeljica je dana 17. travnja 1996. godine podnijela svoj odgovor na reviziju. Vrhovni je sud dana 26. rujna 1996. godine odbio reviziju tužene tvrtke. Međutim, povodom ustavne tužbe tužene države, dana 28. studenog 2001. godine, Ustavni je sud ukinuo presudu Vrhovnog suda i vratio predmet na ponovno odlučivanje Vrhovnom sudu.

Dana 15. listopada 2003. godine Vrhovni sud je promijenio svoju prijašnju odluku te potvrdio valjanost rješenja o otkazu podnositeljice. Relevantan dio odluke Vrhovnog suda glasi kako slijedi:

„... odredbom čl. 123. st. 2. Kolektivnog ugovora tuženika izričito je propisano da se odredbe o otkaznom roku ne primjenjuju u slučajevima prestanka radnog odnosa iz razloga

nesposobnosti za obavljanje poslova radnog mjesta, odnosno neostvarivanja predviđenih rezultata rada.“

U novoj ustavnoj tužbi podnositeljica je navela, između ostalog, da se Vrhovni sud prilikom donošenja odluke pouzdao u odredbe Kolektivnog ugovora tužene tvrtke iako isti nije bio predmet rasprave pred nižim sudovima (parničnog postupka i postupka pred drugostupanjskim sudom) te ona stoga nikada nije imala priliku uložiti prigovore na Kolektivni ugovor, budući da je Vrhovni sud svoju odluku donio na sjednici zatvorenoj za javnost. Podnositeljica nikad nije primila kopiju cjelovitog teksta Kolektivnog ugovora. Dana 8. prosinca 2005. godine Ustavni sud odbio je tužbu podnositeljice navodeći, između ostalog, kako je Kolektivni ugovor bio podnesen od strane tužene tvrtke u drugom parničnom postupku koji se vodio između istih stranaka.

B. Postupak radi isplate zaostalih plaća

Dana 3. lipnja 1998. godine Općinski sud u Zagrebu donio je novu presudu kojom prihvaća tužbu podnositeljice.

Prvostupanjsku presudu potvrdio je Županijski sud u Zagrebu dana 7. ožujka 2000. godine.

U tijeku ovog postupka, dana 5. travnja 2000. godine tužena tvrtka dostavila je presliku hrvatskog prijevoda Kolektivnog ugovora.

Nova revizija koju je tužena tvrtka podnijela Vrhovnom sudu proglašena je nedopuštenom dana 16. svibnja 2002. godine.

Dana 13. srpnja 2004. godine tužena tvrtka zatražila je od Općinskog suda da poništi klauzulu pravomoćnosti i potvrdu ovršnosti presude od dana 3. lipnja 1998. godine. Dana 18. listopada 2004. godine Općinski je sud poništio potvrdu ovršnosti presude, ali odbio zahtjev za poništenjem klauzule pravomoćnosti. Podnositeljica je podnijela žalbu, i dana 27. ožujka 2007. godine Županijski sud u Zagrebu je donio presudu kojim je potvrdio prvostupanjsku presudu u dijelu koji se odnosi na odbijanje zahtjeva za poništenjem klauzule pravomoćnosti te ukinuo presudu u dijelu koji se odnosi na poništenje potvrde ovršnosti i u tom dijelu vratio predmet na ponovno odlučivanje Općinskom sudu. Postupak je još uvijek u tijeku.

B. Mjerodavno domaće pravo

Relevantne odredbe Zakona o parničnom postupku („Narodne novine“, broj 53/91, 91/92, i 112/99) glase kako slijedi:

Članak 388.

Revizija se podnosi sudu koji je izrekao prvostupanjsku presudu u dovoljnom broju primjeraka za sudove i protivnu stranku.

Članak 390.

Primjerak pravodobne, potpune i dopuštene revizije sudac pojedinac, odnosno predsjednik vijeća prvostupanjskog suda dostavit će protivnoj stranci, koja može u roku od petnaest dana od dostave revizije podnijeti tom sudu odgovor na reviziju.

....

Nakon primitka odgovora na reviziju, odnosno nakon proteka roka za odgovor na reviziju sudac pojedinac, odnosno predsjednik vijeća prvostupanjskog suda uputit će reviziju i odgovor na reviziju, ako je podnesen, sa svim spisima izravno revizijskom sudu.

....

Članak 391.

O reviziji bez rasprave odlučuje Vrhovni sud Republike Hrvatske.

PRIGOVORI

Podnositeljica prigovara na temelju članka 6 § 1 Konvencije da parnični postupak radi njenog povratka na posao nije bio pravičan.

PRAVO

Podnositeljica prigovara da parnični postupak u kojem je tražila povratak na posao nije bio pravičan, pozivajući se na članak 6 § 1 Konvencije koji glasi kako slijedi:

“Radi utvrđivanja svojih prava i obveza građanske naravi...svatko ima pravo...na pravično suđenje...od [strane] ... suda.“

Podnositeljica je tvrdila da nije imala priliku očitovati se na odredbe Kolektivnog ugovora tužene tvrtke, na koji se pozvao Vrhovni sud u odluci od 15. listopada 2003. godine, jer nije bio podnjet tijekom postupka pred nižim sudovima, a Vrhovni je sud svoju odluku donio na zatvorenoj sjednici. Jedini primjerak Kolektivnog ugovora bio je dostavljen na makedonskom jeziku, na ćiriličnom pismu, a koje ona i njen zastupnik nisu razumjeli. Nadalje, primjerak cijelog teksta Kolektivnog ugovora podnjet je od strane tužene tvrtke dana 5. travnja 2000. godine u drugom parničnom postupku koji se vodio između istih stranaka, ali nije bio dostavljen njoj. Čak i uz pretpostavku da je sama mogla načiniti kopiju Kolektivnog ugovora iz spisa, istaknula je kako je isti bio priložen spisu nakon završetka postupka koji se vodio radi njenog povratka na posao, pred prvostupanjskim i drugostupanjskim sudom, te više nije imala prilike očitovati se na odredbe Kolektivnog ugovora pred Vrhovnim sudom, nakon što je već podnijela svoj odgovor na reviziju tužene tvrtke.

Vlada je navela da je podnositeljica imala priliku očitovati se na odredbe Kolektivnog ugovora već pred prvostupanjskim sudom, budući da je sudac

prvostupanjskog suda izričito pozvao nju odnosno njenog zastupnika da se očituju na odredbe predmetnog Kolektivnog ugovora, što nitko od njih nije učinio.

Što se tiče pravne prirode Kolektivnog ugovora, Sud na početku navodi da su kolektivnim ugovorom tužene tvrtke regulirani uvjeti zaposlenja, uključujući i odredbe o otkazu. Tvrtka ima sjedište izvan Republike Hrvatske i Kolektivni ugovor nikada nije objavljen u Hrvatskoj. Štoviše, bio je na stranom jeziku, a primjerak hrvatskog prijevoda dostavila je tužena tvrtka. Sukladno prethodno navedenom, Sud smatra da će se Kolektivni ugovor uzeti kao dokaz podnijet od strane jedne od stanaka u postupku.

Sud ponavlja da princip jednakosti oružja – jedan od elemenata šireg koncepta pravičnog suđenja - zahtjeva da svaka stranka postupka ima razumno jednaku mogućnost predstaviti svoje argumente pod uvjetima koji ju ne stavljaju u podređeni položaj u odnosu na drugu stranu u postupku (vidi između ostalog, *Ankerl v. Svitzerland*, presuda od 23. listopada 1996. godine, Izvješće o presudama i odlukama 1996-V, pp. 1567-68, §38). Štoviše, ideja pravičnog suđenja također obuhvaća i pravo stranaka da znaju i imaju mogućnost očitovati se o svim prikupljenim dokazima i podnesenim očitovanjima (vidi *Lobo Machado v. Portugal*, presuda od 20. veljače 1996. godine, Izvješće o presudama i odlukama, 1996-I, p. 206, § 31; *Vermeulen v. Belgium*, presuda od 20. veljače 1996., Izvješća 1996-I, p. 234, § 33; i *NiderÖst-Huber v. Switzerland*, presuda od 18. veljače 1997. godine, Izvješća 1997-I, pp. 107-108, §§ 23 i 24.).

Što se tiče pitanja je li podnositeljica u ovom slučaju imala prilike očitovati se na odredbe Kolektivnog ugovora, Sud primjećuje da je već na ročištu održanom dana 24. siječnja 1992. godine zastupnik tužene tvrtke odbio navode podnositeljice pozivajući se upravo na odredbe predmetnog Kolektivnog ugovora. Nadalje, na ročištu održanom dana 30. lipnja 1992. godine Općinski sud u Zagrebu pozvao je zastupnika podnositeljice da izvrši uvid u original Kolektivnog ugovora koji je priložen spisu u drugom parničnom postupku te da se očituje o njegovim odredbama. Podnositeljica nije uspjela dokazati da su se bilo ona bilo njezin zastupnik, očitovali na odredbe predmetnog Kolektivnog ugovora. Stoga, Sud ne može prihvatiti navode podnositeljice da je Kolektivni ugovor podnijet tek u travnju 2000. godine, nakon što je postupak u povodu žalbe već bio okončan.

U svjetlu ovih okolnosti, Sud smatra da je podnositeljica imala priliku očitovati se na odredbe Kolektivnog ugovora te iznijeti moguće prigovore koje je imala s tim u vezi, kao na primjer navode koje sad iznosi Sudu. U tom pogledu, Sud potvrđuje svoju supsidijarnu ulogu, prema kojoj se podnositelji prvo moraju sa svojim pritužbama obratiti domaćim vlastima.

Stoga, podnositeljica je propustila tijekom trajanja postupka očitovati se i podnijeti prigovore na dokaze podnijete od druge strane u postupku. Imajući to u vidu, njene daljnje navode koji se tiču navodne nepravichnosti postupka kao što je prije navedeno, nemaju nikakvog značaja na pravo podnositeljice na pravedno suđenje.

Iz toga slijedi da se ovaj dio zahtjeva mora odbiti u skladu sa člankom 35., stavcima 1. i 4. Konvencije.

U svjetlu gore navedenog, prikladno je prekinuti primjenu članka 29 § 3 Konvencije.

Iz tih razloga sud jednoglasno,

Odlučuje, odustati od primjene članka 29 § 3 Konvencije;

Utvrdjuje da je zahtjev nedopušten.

Søren NIELSEN
tajnik

Christos ROZAKIS
predsjednik